

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ” 2007-2013 г.

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма “Регионално развитие”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България

ДОБРИ ПРАКТИКИ НА ИНОВАТИВНИ КУЛТУРНИ СЪБИТИЯ В ЕС

Документът е изготвен в изпълнение на обществена поръчка BG161PO001/5-01/2008-039 (039-01) „Проучване на съществуващия опит, анализ на приложимостта и изготвяне на насоки за кандидатстване по схема за безвъзмездна финансова помощ „Подкрепа за създаване и промотиране на иновативни културни събития” по ОПРР” и договор №РД02-2910177 от 16.08.2010 г.

в рамките на схема за безвъзмездна финансова помощ BG161PO001/5-01/2008 „Техническа помощ за подготовка, управление, наблюдение, оценка, информация, контрол и укрепване на административния капацитет за изпълнение на ОПРР 2007-2013 г.”

София, 14 декември 2010 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

1. ВЪВЕДЕНИЕ.....	3
2. ДОБРИ ПРАКТИКИ.....	9
2.1. ХУДОЖЕСТВЕНО И МОНУМЕНТАЛНО НАСЛЕДСТВО; ОБНОВЯВАНЕ НА СТАРИ СГРАДИ.....	9
2.2. АРХИВИ, БИБЛИОТЕКИ; КНИГОИЗДАВАНЕ И ПРЕСА; ИНФОРМАЦИОННИ УСЛУГИ.....	11
2.3. ВИЗУАЛНИ ИЗКУСТВА И АРХИТЕКТУРА; ГРАДСКО РЕГЕНЕРИРАНЕ.....	14
2.4. ИЗПЪЛНИТЕЛСКИ ИЗКУСТВА (МУЗИКА, ОПЕРА, БАЛЕТ, ТАНЦИ, ТЕАТЪР, ЦИРК И ДР.)	21
2.5. АУДИО- И АУДИОВИЗУАЛНИ МЕДИИ, МУЛТИМЕДИЯ, КИНО.....	24
2.6. СМЕСЕНИ ФОРМИ: СИНТЕЗ НА ИЗКУСТВАТА; ИЗКУСТВО И НАУКА, ИЗКУСТВО И ОБРАЗОВАНИЕ, КУЛТУРА И ЕКОЛОГИЯ; КУЛТУРА И ЗДРАВЕ	28
2.7. ЦЯЛОСТНА ИНОВАТИВНА КУЛТУРНА ПОЛИТИКА НА ГРАДА ИЛИ НА ОТДЕЛЕН ГРАДСКИ КВАРТАЛ; СЪЗДАВАНЕ НА КУЛТУРНИ МАРКИ (БРЕНДОВЕ) НА ГРАДОВЕТЕ	32

1. Въведение

Иновативността в политиките на ЕС има дълга история, съвпадаща почти с основаването на съюза, но претърпяла бурно развитие от 70-те години насам, с акцент върху развитието на технологиите, бизнеса и услугите. От 90-те години започва да се поставя ударение и на регионите и отделните градове като креативна среда за иновационни дейности, като през 1994 г. ЕС стартира инициативата „**Регионални иновативни стратегии**“, а през 1996 г. Европейската комисия приема първия **План за действие за иновации в Европа**, насочен към подобряване на иновативния капацитет на по-неблагоприятните райони.

Днес иновацията се разбира **комплексно като генератор на икономическото, културно и социално развитие на ЕС** и като залог за успешното справяне с глобалната криза. За съжаление България изостава от тези процеси и както свидетелстват резултатите от годишното проучване „*Европейски иновационни постижения*“ (*European Innovation Scoreboard – EIS*), осъществявано по поръчка на Европейската комисия от 2001 година насам, според обобщения иновационен индекс за 27-те страни-членки на ЕС, за 2009 г. **България се намира на последно място с най-слаба иновативна политика, следвана от Латвия и Румъния.**

Затова настоящата схема за „**Подкрепа за създаване и промотиране на иновативни културни събития**“ по операция 1.1. „**Социална инфраструктура**“ на ОПРР, е не само в пълен синхрон с Европейската стратегия за иновационно развитие до 2020 година, но също и крайно необходима инициатива, която ще съдейства за подобряване на така наречените „**меки локационни фактори**“, свързани с **развитието, обновяването и обогатяването на културния живот** в българските градове; засилването на тяхната **идентичност и неповторимост** чрез създаването на нови културни маркери и превръщането им в добра среда за пълноценен живот и рекреация, с жизнени общности и иновативно мислещи хора. По

този начин схемата ще съдейства за повишаването на конкурентоспособността и привлекателността на българските градове като места на устойчиво икономическо и социално развитие и с ефективна културна инфраструктура.

Иновативността в сферата на културните дейности трябва да се разглежда по възможно най-широкия и гъвкав начин. В категорията „иновативно културно събитие” спадат **всички свързани със създаването, съхраняването, продуцирането, разпространението, възприемането, изследването и образованието, неконвенционални културни продукти, артистични произведения и практики, които се характеризират с нестандартен новаторски подход:**

- по отношение на техния замисъл (въведена е нова проблематика или нова интерпретация на позната вече тема)
- по отношение на художествените практики и форми на изява (**синтез на изкуствата** или обединяване възможностите на изкуство и наука, архитектура, дизайн, технология, педагогика, образование, екология, здравеопазване и др.);
- по отношение на предполагаемите реципиенти (способност да се привлекат **нови публики** или да се промени позицията на реципиентите от пасивни зрители в активни съучастници в събитието; метод на широкото участие още при планирането, дизайна и реализирането на дейностите или т. нар. „**партиципативни технологии**”);
- по отношение на **авторите / изпълнителите** (мобилизира потенциала на представители на различни социални групи или на различни социални субекти, свързани с управлението и развитието на културната инфраструктура на града; разтваря границите между професионалисти и аматьори);

- по отношение на **каналите за информация (използва нови методи за най-ефективно разпространение на информацията до новите целеви групи);**
- по отношение на **местата на реализация на проектите (усвояват се нови градски пространства като сцени на действие);**
- по отношение на социалните ефекти (изкуството като социален интегратор или като генератор на нови културни и социални **ефекти на солидарност и идентичност**, основаващи се върху мястото, квартала, града).

Представените тук добри практики имат за цел да послужат за ориентир на кандидатстващите организации в широкия спектър, в който се разполагат иновативните културни дейности в различни страни от Европейския съюз, както по отношение на отделните категории дейности, така и по отношение на „технологиите“ на тяхното реализиране. Тези примери са подбрани по такъв начин, че да подпомогнат кандидатстващите при оформянето на техните проектни идеи, отчитайки приложимостта им в специфичните условия на българската икономика и култура.

Дадените примери в каталога са съобразени с допустимите дейности по насоките за кандидатстване по схемата за **„Подкрепа за създаване и промотиране на иновативни културни събития“** по операция **1.1. „Социална инфраструктура“** на ОПРР. А именно:

- 1. Организиране и/или провеждане на иновативни културни събития и прилагане на добри практики, с цел обогатяване на културния живот и повишаване на привлекателността на населените места в агломерационните ареали и изграждане на местната идентичност.**
- 2. Дейности за обществено осведомяване, промотиране и реклама на провежданите иновативни културни събития;**

3. Дребномащабни инфраструктурни дейности, свързани с организацията и провеждането на иновативното културно събитие (изграждане на достъпна архитектурна среда за хора с увреждания, реализация на дейности по благоустрояване и/или озеленяване на пространства, пряко свързани с изпълнение на иновативното културно събитие);
4. Осигуряване на **подходящо оборудване и обзавеждане, свързано с организираните събития**: закупуване на технически съоръжения и оборудване (сцени, ограждения, озвучителна, осветителна и видео техника, мултимедия, екрани и др.)

В рамките на тези дейности обаче трябва да се вземат под внимание някои важни фактори при изготвяне на проектното предложение, описани по-долу:

ВАЖНО!!!

Проектното предложение следва да включва задължително комбинация от първите две дейности (т.1 и т.2), свързани с организиране и промотиране на иновативно културно събитие.

Дребномащабните инфраструктурни дейности трябва да са свързани с изпълнението на задължителните дейности, т.е. да са логично обвързани с цялостната концепция на проекта.

Дейности, предвидени за изпълнение на места на туристически атракции, по проекти, финансирани по схемите по приоритетна ос 3.1. Подобряване на туристическите атракции и свързаната с тях инфраструктура не са допустими.

Проектните предложения следва да демонстрират значителен принос за повишаване на привлекателността на населеното място.

Всички проектни предложения трябва да доказват приноса си за опазване и подобряване на околната среда.

Проектните предложения следва да демонстрират включване на разнообразни групи участници: представители на различни етнически, социални, езикови и т.н. групи, както и групи в неравностойно положение.

Предложеното иновативно културно събитие следва да се основава на широко проучване и анализ на търсенето. Този анализ трябва да демонстрира участието на заинтересованите страни в избора на иновативно културно събитие. Процесът на избор на събитие трябва да е прозрачен и информиран.

Иновативното културно събитие трябва да се проведе/организира задължително два пъти в рамките на периода на изпълнение на проекта.

В допълнение, кандидатът следва да докаже устойчивост на направените интервенции, в т.ч. провеждане на съответното събитие в период до 1 г. след приключване на дейностите по проекта.

Проекти, които демонстрират надграждане за вече направени инвестиции в културна инфраструктура по Схема за безвъзмездна финансова помощ BG161PO001/1.1-01/2007 „Подкрепа за осигуряване на подходяща и рентабилна образователна, социална и културна инфраструктура, допринасяща за развитието на устойчиви градски ареали” с бенефициент: 86-те общини от градските агломерационни ареали.

1. Допустими са разходи като наем на оборудване и сцени, озвучаване, осветление, наем на стопански инвентар, охрана на събития и др.,
2. Допустимо е изграждането/монтирането на леки преместваеми постройки и съоръжения с цел осигуряване организирането на културното събитие.
3. **В случай на дребномащабни инфраструктурни дейности, същите следва да се извършват върху общинска собственост.**

Въз основа на тези параметри, се предлагат следните добри европейски практики. Списъкът с добри практики за провеждане на иновативни културни събития е много по-богат, но предвид особеността на схемата се счете за необходимо да се представят само тези примери от Европа.

2. Добри практики

Каталогът има за цел да покаже на потенциалните кандидати различните възможности, които съществуват в рамките на този синтез от допустими дейности съгласно насоките за кандидатстване.

2.1. ХУДОЖЕСТВЕНО И МОНУМЕНТАЛНО НАСЛЕДСТВО; ОБНОВЯВАНЕ НА СТАРИ СГРАДИ

В тази група може да се отнесат проектни идеи, които са **надграждане** за вече направени инвестиции в културна инфраструктура по Схема за безвъзмездна финансова помощ BG161PO001/1.1-01/2007 „Подкрепа за осигуряване на подходяща и рентабилна образователна, социална и културна инфраструктура, допринасяща за развитието на устойчиви градски ареали” с бенефициент: 86-те общини от градските агломерационни ареали.

Такъв е примерът как физическото възстановяване може да бъде комбинирано с въвеждането на цяла гама нови културни дейности.

ФИНЛАНДИЯ. Хелзинки: градски пилотен проект

ПРЕДИСТОРИЯ И ФАКТОРИ:

Западнала историческа сграда Ласипалаци, построена през 1936 г. на мястото на стари руски казарми като символ на модерната архитектура е обновена и превърната в нов медиен център със средства на ЕФРР. Обновяването, предхождано от задълбочено проучване на оригиналните планове, материали и методи на строителство опитва да запази възможно най-много черти на сградата. В центъра сега се помещават повече от 20 фирми с персонал приблизително 200 човека и над 100 000 посетители месечно. През лятото се провежда Фестивалът на Хелзинки, който използва и тази сграда. Като част от фестивала се организират театрални, музикални и танцови представления

с над 200 000 посетители. Центърът предлага безплатен достъп до модерни информационни и културни услуги, над 20 работни места с интернет достъп, оборудване за видео и медийно производство, обществена библиотека, книжарница, две кина с арт насоченост. Рехабилитацията на обществените пространства около центъра предоставя място за срещи за тези, които се интересуват от културни дейности.

ИНОВАТИВНО КУЛТУРНО СЪБИТИЕ:

В рамките на този медиен център се провежда проект – иновативно културно събитие, което прави информационните технологии достъпни за широка публика, особено за тези, които заради възрастта си или социалния си статут се чувстват изоставени или изключени. Проектът създава нов център на градския живот, като предоставя на жителите и на групите в неравностойно положение достъп до модерна информационна и медийна среда.

2.2. АРХИВИ, БИБЛИОТЕКИ; КНИГОИЗДАВАНЕ И ПРЕСА; ИНФОРМАЦИОННИ УСЛУГИ

Настоящият раздел съдържа елементи, които пряко са свързани със **съхраняване, създаване, продуциране, разпространяване, изследване на културните потребности и образование** – шестте основни функции на класификатора на Евростат. Изхождайки от предложението европейски пример, трябва да се вземе под внимание предисторията на събитието и взетото решение от общината на града, което е свързано с новите икономически условия в ЕС.

ИТАЛИЯ. Болоня: Ателие за тийнейджъри в Библиотеката «Сала Борса»

ПРЕДИСТОРИЯ И ФАКТОРИ:

Болоня е древен италиански град с население от 370 000 души. Градът е разположен в Северна Италия и е известен с най-стария университет в света – Болонския университет. Той се смята за един от най-богатите градове със силно развита промишленост. От 2001 г. в *Сала Борса* се помещава общинската електронна библиотека на Болоня: книги, списания, видео, дискове и база данни са достъпни чрез кабелен и безжичен интернет достъп. Това е най-голямата библиотека на Болоня с 4 500 потребители всеки ден. *Сала Борса* е историческа сграда, заемаща няколко етажа от двореца «Палацо д'Акурсио», най-старото седалище на болонската община. Различни статистически изследвания за градското развитие определят Болоня за бъдещ дом на много нови жители от различни страни, като населението с възраст 20-24 години се е увеличило през последните години, в резултат последователните социални и културни политики на общината. Прииждането на емигрантски семейства от Албания, Ръмуния, Филипините и Бангладеш,

увеличава населението на град Болоня и вниманието към тийнеджърите е една от силните страни на новия проект, който се основава на лаборатории за съвместно планиране като практическо сътрудничество между младите хора, родителите, експертите и медиаторите, допълнени с проучвания и изследвания, както и посещения на известни европейски библиотеки, което като цяло рефлектира върху укрепване на развитието на населението и градската устойчивост.

ИНОВАТИВНО КУЛТУРНО СЪБИТИЕ:

Събитието залага на културното развитие и укрепване на връзките между местното младо население и емигрантските групи, които да опознаят езика, културата и да станат полезни граждани. Образованието, създаването и разпространението на знания чрез културата е основен акцент в проекта. Били са потърсени 215 младежи на възраст между 14 и 18 години, като 100 от тях са участвали активно. Били са установени връзки с различни институции като семействата, училищата, здравните заведения, миграционните власти, НПО и т.н. Събитието включва различни дейности, като с тези 100 тийнеджъри са проведени ателиета на улиците и творчески работилници, в рамките на които се набляга на следните теми:

- ✓ да се направи библиотеката като лаборатория и пряка обсерватория за разбиране на нуждите и влеченията на тийнеджърите и да се предоставят данни за хора, които работят в социалната, образователната и културната сфера;
- ✓ да се контролира поведението и динамиката на групите, които използват помещенията на библиотеката в резултат на злоупотреба;
- ✓ да се използват различни професионални умения (напр. възпитатели и медиатори), с цел да се планират и въведат в действие интегрирани действия с библиотекари;

✓ да се подобри информационната и комуникационна система за възможностите, които градът предоставя на младите хора и да ги насочи към други служби;

✓ да подкрепя индивидуалното развитие на младите хора;

✓ да подобри сътрудничеството между библиотеката, училищата и други служби с оглед справяне с трудностите и бягането от училище;

✓ да развива услуги способни да подпомогнат младите хора в изучаването на италиански език и да си пишат домашното;

✓ да се даде многонационален акцент;

✓ да се осигури проятелска атмосфера и безопасно използване на библиотеката.

Тези ателиета на улиците и творческите работилници се провеждат в кварталите с наситена концентрация на емигрантски семейства.

2.3. ВИЗУАЛНИ ИЗКУСТВА И АРХИТЕКТУРА; ГРАДСКО РЕГЕНЕРИРАНЕ

В този раздел са представени примери за визуални изкуства и архитектура и градско регенериране, като използването на модерни изразни средства и успешни градски инициативи дават възможност градовете да се превърнат в интересна и привлекателна среда за местните жители, като *«места, които развиват наситена програма със събития, като средство за постигане на широк обхват от културни, творчески, социални и икономически цели»*¹.

ХОЛАНДИЯ. Овервехт, Утрехт: един холандски случай

ПРЕДИСТОРИЯ И ФАКТОРИ:

Холандия има 40 околности, страдащи от безработица, ниски доходи, лошо образование на жителите, здравни проблеми, вандализъм в публичните пространства и криминалност. Там липсва социалното сцепление на жителите. Но там се корени мултикултурното общество. Например, представители на повече от 40 националности живеят в Овервехт, въпросният квартал на Утрехт, четвъртия град в Холандия с около 300 000 жители. 11% от жителите на града не са от холандски произход, а в квартала Овервехт техният дял надвишава 50%. Холандското правителство реши да подобри живота в тези места и да постигне устойчива интеграция на имигрантите в обществото. Градският съвет е отворил в Овервехт местна служба, занимаваща се с развитието на района, в който има молове и някои спортни съоръжения, но липсват възможностите за излизане и прекарване на свободното време като кина, чайни, заведения. От пет години се строи и една джамия. Съществува активна асоциация на предприемачите в района.

¹ Извадка от доклада на Грег Ричардс и Роберт Палмър изнесен през 2009 г. в Оксфорд

Трима млади градски архитекти, наскоро завършили „Дизайн” в Утрехтската школа по изкуствата, се ангажираха в дизайна на публичното пространство на Овервехт. В началото на проекта градският съвет нае сградата на една стара църква, за да създаде там Общностен център на изкуствата.

Като повечето от тези места, Овервехт е продукт на пост-военното градско планиране в Холандия, целящо изграждането на повече жилищна площ, а също така повишено внимание е било отделено на публичните пространства, в случая с Овервехт – четири зелени парка. Почти еднаквите блокове с апартаменти, разположени сред обширни зелени площи, правят пътя из Овервехт доста объркващ.

Местната служба по кварталните въпроси е била заинтересована от подобряването на публичното пространство, но също и от социалното участие на жителите. С това службата е целяла да подобри негативния образ на квартала. Младите дизайнери пък са имали своя професионална цел: оформяне на публичното пространство на квартала, което обаче да бъде съобразено с усещанията на самите жители. Затова първо дизайнерите Хенк Верхаген, Иво Танис и Клаас Скотанус (HIK Design Studio) съвместно с местната служба предприемат изследване на мнението на жителите в Овервехт, за да установят възприятията им за квартала и предпочитаните от тях места. Това става при откриването на Общностния център на изкуствата, когато посетителите са били интервюирани за любимите им места в Овервехт. Оценявайки обаче, че сред посетителите са доминирали възрастните местни жители (високи руси холандци), те предприемат втора акция за достигане до по-репрезентативна картина на общественото мнение в квартала.

Подходът на общностното изкуство при оформянето на публичното пространство

В този случай жителите са били поканени да направят снимки на любимите си места (техните лични маркери) на квартала. Пет фотографии са били

селектирани, които ще бъдат прикачени към големите празните стени на жилищните блокове. Изборът на снимки е вторият момент, в който жителите участват със своето решение в дизайна на публичното пространство, като всеки блок излъчва свое жури за тази цел. Картините са били експонирани в една специално инсталирана тента, а местното радио е приканвало жителите да я посетят и да изкажат своето мнение за селектираните снимки.

За да стимулират по-масовото участие на жителите, младите дизайнери се свързват и с училищата, където дават уроци по фотография на учениците и правят фотосесии на живо в квартала заедно с тях. А чрез децата те се опитват да достигнат и до техните семейства. Същевременно представители на групата на старите местни жители са били включени и в настоящия втория етап от проекта.

Като разбираемо и достъпно изразно средство, фотографията играе съществена роля в този проект. Чрез нея хората могат да изразят мнението си, независимо от възрастта, езика или образованието си. Тя също така допринася и за активното участие на повече жители в този проект, както и за това, те да разсъждават относно кварталната среда.

ИНОВАТИВНО КУЛТУРНО СЪБИТИЕ:

Провеждане на фотосесии, които се използват по следните начини:

1. Селектираните от самите жители снимки се превръщат в постоянни маркери на квартала, монтирани в увеличен размер върху жилищните блокове (илюстрации 1-4).
2. Информацията, натрупана в процеса на получаване на снимките, правени от самите жители, ще бъде анализирана и използвана в бъдеще при оформянето на други страни от публичното пространство на квартала, което става регулярно събитие, което може да се провежда веднъж или два пъти в годината.

По такъв начин са били включени различни групи от жителите в оформянето на „маркери” в публичното пространство на Овервехт – чрез снимките на

техните предпочитани в квартала места, които са направили; чрез участието им в дебатите и чрез селекцията на окончателните снимки-маркери. (илюстрации 5-7).

Проектът „Овервехт” от гледна точка на интеркултурния диалог

Интеркултурният диалог не е магическа формула, нито модерно заклинание на евробюрократите. Това е действие, израснало от потребностите на квартала, пълен с безработни имигранти. Младите дизайнери са били заинтересовани от това, по рационален начин да включат самите жители на квартала в оформянето на неговото публично пространство. Местната служба също е оценявала значението на участието на жителите в публичните дискусии, посветени на развитието на техния квартал. Благодарение на общия подход на тези две страни, инициативата лесно прераства в проект, чийто фокус е диалогът между културите в едно конкретно място.

Младите дизайнери са си давали сметка за предстоящите трудности по реализацията на този проект, затова са се насочили към местното радио, за да успеят да приобщат представители от повече групи и суб-групи, живеещи на територията на Овервехт. Изборът на фотографията като средство и цел също има демократизиращ ефект: това увеличава участието и преодолява езиковите и образователните различия. Същевременно задачата придобива точен „фокус” – не просто да се говори за това, какво трябва и какво искаме, а да предложим своя снимка или да изберем някоя от вече предложените.

Най-сетне, профилът на младите дизайнери вече е ясно очертан: те получават друга покана за нов вътрешен дизайн на мола в Овервехт от новия си партньор: асоциацията на предприемачите в Овервехт.

Накратко, това е един успешен пример за социално-ангажирано изкуство, което се справя със структурните различия между хората. Проектът за общностен подход при дизайна на публичното пространство позволява на местните и новодошлите жители да развият ново чувство на принадлежност към мястото си на живеене.

За контакти: Nelly van der Geest: nelly.vandergeest@central.hku.nl

Момент от процеса на инсталиране на още едно панно

Жители на квартала в
„дискусионната” тента

Домашният любимец върху
стената на блока – изборът на

БЕЛГИЯ. Брюксел: Зинеке парад

ПРЕДИСТОРИЯ И ФАКТОРИ:

Зинеке парад е един от 30-те основни културни проекта, осъществявани с подкрепата на Брюксел 2000, *Европейска столица на културата*, с безспорно дълготрайно въздействие в културно отношение. По подобие на *Празниците на Грасия*, в **Брюксел** креативната енергия се материализира в *Зинеке парад*. Този парад обикаля целия град и финишира в центъра му, като по този начин събира заедно жителите на различните квартали в един „футуристичен урбанистичен ритуал”.

ИНОВАТИВНО КУЛТУРНО СЪБИТИЕ:

Този парад е знаков за града, защото обединява неговите граждани и младите артисти. Отделни групи (граждани любители, артисти, художници, др.) изработват костюмите си, които са на различна тематика всяка година, а

генерирането на идеи и пресъздаването им от материали се осъществява в редица отворени творчески работилници (уъркшопове) из целия град. Парадът през 2008 г. привлича над 23 000 участници, като така не само се развива

творческия капацитет на местно ниво, но се оказва подкрепа на местните творци. Интересното в това иновативно културно събитие е възможността да бъде оригинално всяка година с решенията си за костюмите, организиране на участниците, формите и изразните средства, което събитие се превръща в емблематично за столицата.

Обогатяването на културния живот и повишаване на привлекателността на града е основната цел на *Зинек парад* и на общината.

2.4. ИЗПЪЛНИТЕЛСКИ ИЗКУСТВА (МУЗИКА, ОПЕРА, БАЛЕТ, ТАНЦИ, ТЕАТЪР, ЦИРК И ДР.)

Водещи мислители и културни активисти в *Changing Metropolis* (2008) ("Променящият се Метрополис") обръщат внимание на културните интервенции (дейности) в градовете чрез проекти, като наблягат на иновативните социални функции: *"Артистичният фокус е върху взаимодействието с града и света, за съвместно създаване на срещи, изненади и предизвикателства за града и обществото. Цялостно, все по-голямо внимание се обръща на интерактивния потенциал на изкуството в контраст с традиционната идея на изкуството, което има представителни функции"*.

ПОЛША. Лодз: Уличен фестивал «Слънцето изгрява на Виходня»

ПРЕДИСТОРИЯ И ФАКТОРИ:

Лодз е вторият по големина град в Полша и се намира в средната част на страната. Населението е близо 800 000 души и се развива като голям индустриален център, където живеят поляци, евреи и немци. „Виходня” е улица в маргинализиран квартал на град Лодз, известна с недобра слава, бедност и криминализирана градска среда.

ИНОВАТИВНО КУЛТУРНО СЪБИТИЕ:

Културният департамент в Лодз и фондация за култура "Бели гарвани" (www.bialekawrony.org) решават да организират събитие, което да бъде иновативно културно и да направи тази част от квартала на града по-привлекателна, гражданите и нейни посетители да минават през тази част без притеснения, дори да я опознаят. Това решение се базира на направения анализ на иновативните и креативните елементи на дадено културно събитие:

- 1) Преодоляване на негативния образ на едно място с помощта на изкуството, т.е. символна трансформация на мястото, *пре-въобразяване (re-imagining)*;
- 2) Включване на социални маргинални групи в художествен проект, т.е. постигнат ефект на социална интеграция чрез изкуство;
- 3) Използване на открито градско пространство (улица) за сцена;
- 4) Мултиплициращ се ефект на събитието, започнало да се разпространява и другаде в града.

Дори иновативност се намира в самото наименование на фестивала: игра на думи – името на улицата „Wschodnia” на полски означава „изток” или „зора”, т.е. *слънцето изгрява на зазоряване*.

Фестивалът има четири издания 2007-2009, юни или октомври, продължителност: 3 дни. Публиката и участниците в събитието са младежи от маргинализирана улица и нейните обитатели. Поканени са и всички възрастови групи от града да посетят уличното празненство в част от града, която никой не свързва с културни прояви. Финансирането на изданието се осъществява посредством програма «Младежта в действие» и Културния департамент на град Лодз. Организиран се серия работилници за деца и младежи (изкуство, цирк, музика), които започват два месеца преди фестивала и продължават още два месеца. Изданието през 2009 г. е направено по модела „направи си сам” без външно финансиране. Координирането на група от 50 доброволци е огромно предизвикателство. Значимостта на събитието (гражданска ангажираност, обхват, посещаемост, отразяване от медиите, обществен отзвук, и т.н.): посещаемостта беше сравнително голяма, като някои концерти и представления с огън събират по-голяма публика. Отразяването от медиите е от особено значение и най-важното е, че това иновативно културно събитие положи началото на една традиция в града за местен уличен фестивал и други групи последваха този

пример. Сега уличните фестивали са част от градската стратегия Лодз да стане Европейска столица на културата за 2016 г.

2.5. АУДИО- И АУДИОВИЗУАЛНИ МЕДИИ, МУЛТИМЕДИЯ, КИНО

Председателят на европейската мрежа на градовете «Евроситис» и кмет на град Хага, Йозиас ван Аарстен посочва за иновативните културни дейности и събития, че *«могат да създадат уникален принос за промотирането на културното многообразие, като насърчават взаимодействието между хората, изразяването на културната идентичност, водят до по-голямо разбиране между хората и се справят с расисткото поведение и нетърпимост»*. Продуктите на аудио- и аудиовизуалните медии, мултимедията и киното най-лесно достигат до адресатите. Изпълнението на събития в тези области съдържа по-сложна организация, но същевременно възприемането им е по-директно и по-бързо.

ТУРЦИЯ. Истанбул: Виртуален шеф готвач

ПРЕДИСТОРИЯ И ФАКТОРИ:

Турция като страна-кандидат за присъединяване към ЕС е изключително активна в развиването на разнообразни дейности в областта на културата, особено имайки предвид, че голяма част от населението ѝ е емигрантско в страните-членки на ЕС. От една страна, съществува културно многообразие в Турция, което се пренася и съхранява от самите семейства напуснали страната и намерили своето препитание в различни европейски държави. От друга страна, съществуването на тези традиции могат да помогнат на младите хора да се завърнат в родните градове или да ги задържат, за да намерят по-пълноценна реализация. С изтъкването на националната идентичност, трансфер на знания и обичаи, привлекателността на града може да стане по-голяма и да го направи атрактивна дестинация за живот и работа.

ИНОВАТИВНО КУЛТУРНО СЪБИТИЕ:

„Виртуален шеф-готвач” е събитие, което изследва кулинарните традиции, индивидуалната иновация и възможностите за споделено преживяване, като се използват технологиите на Интернет. „Виртуалният готвач” комбинира елементи на:

- Изкуство
- Вечерно парти
- Пърформанс

Участниците от две местоположения, свързани чрез Интернет и с видеокамери готвят едновременно едно ястие, като обменят информация за рецептата, съставките и всичко останало, което им хрумне. Съставките се набавят предварително на двете места – това е своеобразно приключение – изследване на града, като в резултат се откриват улици, магазини, хора. Проектът е тръгнал виртуално от Турция, като е бил във „виртуална” връзка с Германия, Франция, Полша, Румъния и други. „Виртуалният шеф-готвач” е проект на Джули Ъпмайер. Концепцията е, че храната е универсална, макар и в крайна сметка това да е нещо съвсем лично. Храненето е най-близката връзка между тялото и външния свят. Кулинарното изкуство е част от културата на един народ.

Как се засягат съвременните отношения към храната от:

- Традицията и спомена
- Маркетинг и в частност, маркетинг от „уста на уста”
- Национализъм, глобализъм, индивидуализъм

Подготовката, създаването и разпространението на храната винаги се променят. Наличността на съставки, иновации, внос/износ и миграция допринасят за тази промяна, както и за нашето отношение. Храната е средство за комуникация, подарък, културно различие и прилика.

Във виртуалния свят: Технологиите

Как някой може да има такова интимно преживяване през Интернет, не в смисъл на бягство във виртуалния свят, а да има значима връзка с друг човек в отдалечено място?

Интернет технологиите – скайп, Интернет телевизия на живо и друг свързващ софтуер позволява на две групи да се свържат и да общуват пълноценно (чрез аудио- и видео). Определят се местата, където да се съберат гражданите от два града, които пред камери показват своето кулинарно изкуство. Това елиминира скъпото и доста често невъзможно физическо пътуване, но не решава проблемите на фасилитиране на обмен и диалог. „Виртуалният шеф-готвач” изследва тези виртуални комуникации от артистичната им страна, като се създава споделен опит. Този опит доказва националните традиции и националната идентичност. Тази връзка определя идентичността към родното място, града където си роден или града, в който си решил да създадеш семейство, дом, професионално развитие и стабилност. Именно връзките между хората, създават и връзките между градовете.

ИСПАНИЯ. Валенсия: Рекреатура – изкуство&култура

ПРЕДИСТОРИЯ И ФАКТОРИ:

Валенсия е третият по големина град в Испания и столица на автономна общност Валенсия. Намира се в средно-източната част на страната на брега на Средиземно море. Населението за 2006 г. е около 800 000 души. При последните статистически данни се установява, че има големи колинии от българи, които са създали своя общност, асоциация, неделно училище, български магазини. В този град и неговите райони силно се развиват основно промишление сектори като селско стопанство, авомобилостроене, металургия и др. Валенсия е известна в света със своето производство на цитрусови плодове. А културното развитие е белязано от вековете като старо иберийско селище и древна история, традиции и култура.

ИНОВАТИВНО КУЛТУРНО СЪБИТИЕ:

Събитието *Рекреатура – изкуство&култура* възниква през 2008 г., когато група хора поставиха общи европейски идеи в едно, за да запълнят празнотата, която са идентифицирали в града – инициатива, която да активизира гражданите на Валенсия чрез провеждане на група иновативни културни събития. Тази група дейности се концентрира основно в аудиовизуалните изкуства, с идея да бъдат обогатени с музика, литература и изпълнителски изкуства през следващите издания. Идеята на проекта е събитието да привлече хората и да създаде нови мрежи между гражданите, особено сближаване на местните граждани с новодошлите от други градове в Испания, европейски граждани или емигранти. Основната цел е да се преоткрият квартали в град Валенсия, където да могат да се съберат хората, да покажат неговата привлекателност и дори да го направят по-интересен и приятен за живеене и работа. Чрез културата и по-конкретно, аудиовизуалните изкуства, да се намерят нови приятели, дори активни членове, които да доразвиват всяка година събитието, като се прави по-оригинално, да се обменят артистични идеи, креативни проекти, да привлекат публики като зрители и участници.

2.6. СМЕСЕНИ ФОРМИ: СИНТЕЗ НА ИЗКУСТВАТА; ИЗКУСТВО И НАУКА; ИЗКУСТВО И ОБРАЗОВАНИЕ, КУЛТУРА, ЕКОЛОГИЯ, КУЛТУРА И ЗДРАВЕ

Иновативните културни събития могат да укрепят мрежата на различни заинтересовани страни, което е изключително важно за подкрепата на творческия потенциал на градовете. Културните събития могат да функционират като "структурни дупки" в социалната "тъкан" на града. Те са специален прозорец във времето, който отваря нови възможности за творческо развитие като размразяват съществуващите отношения и стимулират нови. Събитията привличат внимание и фокусират това внимание върху създаването на нови възможности². Именно синтезът от изкуства и смесените форми дават тези нови възможности за изява, за атрактивност, оригиналност и иновативност. Елементи, които могат да станат част от емблемата на града и да му дадат нова идентичност.

Следващите примери са разнообразни и изразяват различни мотиви за организирането на иновативни културни събития.

ИСПАНИЯ. Витория: платформа «Луна Креа»

ПРЕДИСТОРИЯ И ФАКТОРИ:

Витория е град с 240 000 жители, разположен в автономна общност Страната на Баските, северната част на Испания. В града силно е развито автомобилостроенето и аеронавтиката. Витория е кръстовище на пътните артерии между Испания и Франция. Поради близостта му до Билбао, много млади хора мигрират в по-големите градове и провеждането на различни

² Из доклада на Нанси Дъксбъри, изследовател и ключов експерт 2 по европейски културни политики в настоящия проект

събития могат да спомогнат за тяхното задържане, като допълнително оформяне на атрактивно място за живеене и работа.

ИНОВАТИВНО КУЛТУРНО СЪБИТИЕ:

„Луна Креа” (*Luna Krea*) е платформа за съвременно творчество, която се реализира във Витория. През септември 2010 г. се провежда третото издание на „Луна Креа” – 8-часов маратон на културата и изкуствата. Общо 250 млади артисти и дебютанти представят в над 50 безплатни перформанси различни изкуства, като балет, театър, фотография, музика, видео, монолози. Реализира се на 45 сцени в града: от библиотеки и изложбени зали до барове или на самата улица. Целта на събитието е да обедини артисти и граждани на Витория, които съвместно да се наслаждават на авангардни културни решения, да усетят вкуса на сплотеността. Тези сцени дават шанс на всички млади артисти от града да покажат своите проекти на съгражданите си, да покажат какво са научили от школите за изкуства, да пресъздадат свои творения свързани с града, където живеят и да го направят по-атрактивен.

ПРЕДИСТОРИЯ И ФАКТОРИ:

В испанския град Барселона с население над 1,6 милиона жители се говорят официално два езика – испански и каталунски. Това означава, че се обединяват две култури – кастилската и каталунската, които исторически и демографски имат своите различия и особености. Като пристанище и кръстовище на търговски и икономически интереси, миграцията от Андалусия, Мурсия и Кастиля към Барселона се е увеличавала непрекъснато през последните 10 години. А само през 2008 г. се установява, че повече от 17% от населението е чуждестранно.

ИНОВАТИВНО КУЛТУРНО СЪБИТИЕ:

«Ла Мерсе» е събитие, което се провежда всеки септември и целта му е да постигне социално сближаване на гражданите от града, да ги приобщи към метрополиса и да ги направи част от него. Програмата представлява синтез от различни дейности, които представляват межкултурен диалог. Всяка година това събитие е иновативно поради оригиналността на компонентите и участието на самите барселонци: концерти, ателиета на открито, традиционни изяви, които се представят от различните националности на гражданите на Барселона. «Ла Мерсе» е символ на социалното интегриране на межкултурните ценности, като с това прави града по-атрактивен, укрепва неговата идентичност като многонационален мегаполис и приобщава нови емигранти, които да се адаптират по-бързо към новия си дом.

2.7. ЦЯЛОСТНА ИНОВАТИВНА КУЛТУРНА ПОЛИТИКА НА ГРАДА ИЛИ НА ОТДЕЛЕН ГРАДСКИ КВАРТАЛ; СЪЗДАВАНЕ НА КУЛТУРНИ МАРКИ (БРЕНДОВЕ) НА ГРАДОВЕТЕ

ИСПАНИЯ. Барселона: Съвместното творчество като основа за събития на местно ниво

ПРЕДИСТОРИЯ И ФАКТОРИ:

Барселона е мегаполис, който е известен със своите многобройни културни събития и непрекъснатото обединяване на различни култури и националности. Всяка инициатива на общината е свързана с различни традиционни или исторически факти, за да запазят каталунската идентичност, език и култура. Творческите инициативи на НПО и други организации за постоянно подпомагани от каталунското правителство и по-конкретно, от барселонската община. В този град се създава постоянна среда на зараждане и развиване на идеи и проекти, които да обогатят културния живот на каталунската столица и да я направят по-атрактивна, да обединява и намалява маргиналните квартали изпълнени с емигранти и чужденци.

Преходът между XX и XXI век показва важността и значението на културата като фактор на развитието. Това наблюдение е довело до голям растеж на публичните ресурси за култура и в същото време насърчава по-голяма значимост на културните политики на всички обществени политики. Културата, често се възприемаше като повече или по-малко декоративно допълнение към други области на публична интервенция, но сега се превърна в ключов фактор за развитието на градовете. Много европейски градове са изправени пред трудностите възникнали в индустриалното общество и културата трябва да отговори на бъдещите предизвикателства.

Барселона е един международен пример за тази стратегия през последните години. Проекти като 22@, който се ангажира с творческите индустрии, или провеждането на събития като Международната година «Гауди 2002» в полза на културния туризъм, или с подновяване на библиотечната мрежа с цел да се осигури равен достъп до знания на всички градски райони, или да се продължат инвестициите в мрежата от културни съоръжения, като същевременно се запази качеството на културните продукти, са само няколко примера за устойчива намеса на община Барселона, която желае да се увеличи положителното въздействие на културата върху икономическия растеж и социалното сближаване в града.

Визията на новия план призовава за културно измерение на развитието. Част от констатацията е, че развитието на една територия, се състои не само от икономически растеж, справедливо разпределение на богатството и устойчивост на околната среда, но също така от културното развитие. Значението на тази констатация се състои в разглеждане на културата не като инструмент, а като измерение на развитието. От внимателно подбраната комбинация на тези четири измерения – богатство, равнопоставеност, устойчивото развитие и култура, произтича степента на развитие на дадено общество.

Идеята за развитие се определя, от една страна, с възможност за увеличаване на богатството на едно общество, след като се добави необходимостта от икономическо развитие при справедливо разпределение на богатата между всички социални слоеве, и в края на XX век, вниманието към такива важни явления като дупка в озоновия слой и глобалното затопляне изисква да се включат критерии за устойчивост в концепцията за развитие. В началото на двадесет и първи век, в един свят, който се обяснява най-вече от културни парадигми, концепцията за развитие трябва да включи културното измерение.

Но това упражнение е доста трудно, тъй като е сложно да се определят параметрите за измерване на културното развитие. По същия начин БВП се превърна в показател за икономическия растеж на обществото, а ИЧР (индекс на човешко развитие), подкрепен от ПРООН, се превърна в един от най-надеждните индикатори за анализ на неравенството, тогава кой показател би измерил културното развитие на обществото. Това е труден въпрос за справяне със същата точност, както е с други измерения на развитието, но тази методическа трудност не може да анулира присъщите ценности на културата във връзка с растежа на дадено общество.

Културното развитие изисква да се определят най-малко пет измерения:

1. свободата на хората и общностите да се изразяват - "Културната свобода в различни градове"
2. възможности за творците да развият пълния си потенциал и да го приложат в проекти за града си - «Творчески град»
3. богатството и разнообразието на културни агенти и участници в едно пазарно равновесие между културния пазар и институционализираното пространство за култура - «Наситена културна екосистема и продуктивност»
4. запазване на паметта чрез натрупано национално богатство - «Градът на времето»
5. опазването на публичното пространство като място за среща, диалог и обмен - «Градът на публичните пространства»

Трудно е да се установят надеждни и точни показатели за тези вектори, а вместо това, ние можем да насърчаваме политики и инициативи, които да подобрят тези посоки. Културният план за действие трябва да бъде разглеждан като прилагане градска културна система на три етапа:

1. Първият, най-всеобхватен и по-малко систематичен, го наричаме **близост**. Това е пластът, където се създават културни взаимоотношения между гражданите, тук са разположени практики и културно потребление,

както и активно участие в културния живот на града. Това е сферата на гражданите и техните културни отношения.

2. Вторият, в известен смисъл, е подгрупа на първата, която конфигурира системата на културна продукция, което ние наричаме **културен сектор**: предприятия, държавни институции, професионални сдружения, специализирани медии, критици и т.н., всички от тях имат различни функции и роли, необходими за производството на културни продукти и услуги.

3. И накрая, третият слой, който произтича от първите два, отговаря на качеството или т.нар. **качество**. Това е пласт, който съдържа отлични продукции или проекти, които се открояват с неопровержимо качество и символичен капацитет. Всяка културна система има за цел да разшири това ниво на културно развитие.

Следва да се отбележи, че всяка намеса в една от трите области се отразява на останалите: повече култура в кварталите трябва да улесни появата на нови аудитории, които ще бъдат включени в производствената система и в същото време са инкубатор за нови артисти. Раздвижването на средното ниво - основно какво е направено за повече от 20 години на демокрация, като се осигурят отлични резултати и се разшири дейността. Без съмнение през последните 25 години провежданите културни политики в Барселона (от 1999 г. и стратегически план е най-значимият показва от това) за укрепили и подпомогнали насърчаването на културна градска продукция, увеличили са културното разнообразие и културна динамика на града.

Това двойно предложение следва да служи също така за подобряване на системата за производство и разпространение на култура, но за сега, културни предизвикателства, те се движат в границите: първо, възможността да се създадат условия за съвместното съществуване в все по-разнородна среда, и на второ място в способността да бъде отличен, за да се посвети целият наличен капацитет на енергия и създаване на условия за качествени продукции и културни проекти.

Планът за действие в областта на културата поставя 3 насоки на работа:

1. Залага на близостта.

- Кварталите да развиват културна дейност и да сближава гражданите в тях.

- Насърчаване на градската среда, благоприятстваща за взаимодействие между гражданите с цел да се осигури мирно съжителство.

- Насърчаване на равен достъп до стоки и културен контекст.

- Осигуряване на възможности за всеки гражданин да развива своите изразителни способности.

- Насърчаване на използването на информационните технологии и комуникациите в различни сектори на културата

- Укрепване и изграждане на мрежа от програми и оборудване в различни квартали на града, увеличаване на плътността на културни инициативи в целия град.

2. Качество и високи постижения в културното градско производство

- Отлична културна политика е тази, която поставя културата на разположение на всички. Но в същото време, една културна политика към съвършенство означава и културна политика, която да създава условия за постигане на възможно най-високо качество на културни продукции.

- Подобряване на условията за творците и планирането на обществени програми, което предполага извършването на проучвания и изследвания на различни територии за културно действие.

3. По-тясно свързана екосистема

- Барселона се характеризира в последните години с експлозията от културни агенти в огромното разнообразие. Оборудване и държавни институции функционират успоредно с културните индустрии от всякакъв род, което означава споделяне не само на място, но и до взаимодействие и допълняемост, което трудно може да се намери в други градски среди.

■ Методиката на стратегическото планиране изразява волята да продължи изготвянето на общо хоризонти, където плътността на екосистемата е най-добрата гаранция за културно развитие на града. Елементът, който трябва да постави акцент е върху връзката. Културната система, която става все по-отворена и по-сложна изисква от културните агенти да се подобри способността им за по-голям достъп до различни мащаби. Ангажиментът за увеличаване на свързаността на културната система в Барселона е от ключово значение.

Когато говорим за динамично свързване на различни културни агенти и на различни териториални нива Барселона упорито насърчава културната политика, като създава система за сътрудничество и съвместна дейност между персонал и съоръжения на различни нива и сектори.

■ Свързаността може да се определи в 3 насоки:

1. Увеличаване на свързаността на различни нива, междуградски райони, в каталунската област и на държавно ниво.
2. Осигуряване на условия за международни съвместни продукции и обмен на политики.
3. Насърчава използването на информационните технологии и комуникациите в различни сектори на културата.

Близостта, високото качество и свързаността се развиват посредством изпълнението на програми за среден и дълъг период на реализация, като се определят като структурни програми, в рамките на които се изпълняват различни групи проекти. Развиването на 10 структурни програми дава възможност да се материализира Стратегическия план на града:

1. Барселона лаборатория ([1. BARCELONA LABORATORIO](#))
2. Култура, образование и близост ([2. CULTURA, EDUCACIÓN Y PROXIMIDAD](#))
3. Барселона град читател ([3. BARCELONA, CIUDAD LECTORA](#))

4. Програма за межкултурен диалог ([4. PROGRAMA PARA EL DIÁLOGO INTERCULTURAL](#))
5. Барселона наука ([5. BARCELONA CIENCIA](#))
6. Градът на културното оборудване ([6. CALIDAD DE LOS EQUIPAMIENTOS CULTURALES](#))
7. Познание, спомен и град ([7. CONOCIMIENTO, MEMORIA Y CIUDAD](#))
8. Културният капитал на Барселона ([8. CAPITALIDAD CULTURAL DE BARCELONA](#))
9. Културна обвързаност ([9. CONECTIVIDAD CULTURAL](#))
10. Съвет за култура на Барселона ([10. CONSEJO DE CULTURA DE BARCELONA](#))

В рамките на тези програми може да се опише следния пример:

Барселона Културна и активна

Център за професионална подкрепа за културни институции и фирми в Барселона. Център за насърчаване, подкрепа и помощ на малки фирми, културни организации и индивидуални лица, които да развият своите иновативни проекти в областта на културата (културни иновативни проекти). Барселона културна и Активна ще работи като център за подкрепа на артистичната продукция за правна помощ и финансова подкрепа, както и за осигуряване на ресурси. Ще функционира също така като център за професионално обучение на културния мениджмънт.

Създаването на **Съвет за Култура на Барселона** има за цел да развива Стратегическия план за култура на община Барселона с активното участие на гражданите. Основната линия на работа е насочена към барселонските културни агенти да посрещнат предизвикателствата на глобалната икономика и култура и особено във връзка с прилагане на Програма 21 за култура.

ИНОВАТИВНО КУЛТУРНО СЪБИТИЕ:

Празниците на Грасия (*Festes de Gràcia*) е местен фестивал в квартал на Барселона, превърнал се в най-голямото празненство за целия град.

Ключовия елемент на това събитие е украсата на улиците, направена от самите жители, като за целта се използват рециклирани материали. Всяка улица е тематично украсена, нивото на креативност е високо и така се създава изцяло ново пространство от изхвърлени продукти като бутилки за вода и картонени кутии за мляко. Това събитие привлича около 2 милиона посетители годишно, по време когато градския живот е в застой поради летните горещини. Всяка година темата е различно, което го превръща в оригинално събитие.

ХОЛАНДИЯ. Ден Бош: Парада «Бош»

ПРЕДИСТОРИЯ И ФАКТОРИ:

В холандския град Ден Бош творчеството на художника Йеронимус Бош, който носи името на града, е използвано като вдъхновение за културни събития за отбелязване на 500-ната годишнина от смъртта му, през 2016 г. (www.bosch500.nl). Бош е художник с голям творчески заряд, чиито фантазии, изпълнени със сцени от ада и рая са вдъхновявали поколения художници, като Питър Бругел, Гоя, Салвадор Дали и други сюрреалисти. Интересно предизвикателство за град Ден Бош е фактът, че в града не се съхраняват картини на художника – всичките му платна са изложени в известни музеи навсякъде по света. И така, вместо провеждане на обичайна експозиция, градът възприема много по-креативен подход за честванията

като организира събития, в които взима активно участие местното население по теми, свързани с художника.

ИНОВАТИВНО КУЛТУРНО СЪБИТИЕ:

Такова събитие е *Парадът „Бош“ (Bosch Parade)* – процесия по водите на реката, преминаваща през града, с лодки или „плаващи произведения“, вдъхновени от Бош.

Парада „Бош“

Шоу за млади таланти „Бош“ (Bosch Young Talent Show), събира млади художници, чиято работа черпи вдъхновение от Бош.

Във **Вечеря „Бош“** взимат участие 500 души.

Провежда се на открит пазар в центъра на града: отбори от различни квартали се състезават, показвайки готварските си умения в духа на средновековната култура на града.

Събитията се организират годишно съвместно с общината, културния сектор, образователните институции и местната общност. Програмата за събитията е подкрепяна от международна мрежа от градове, в които се съхраняват произведения на Бош, като Ротердам, Гент, Брюксел, Виена, Мадрид, Лисабон, Париж, Лондон, Берлин, Вашингтон и Ню Йорк. Иновативността в това събитие е оригиналният подход при провеждането на събитието всяка година, участието на жителите от различните квартали и разнообразието на теми, които са концентрирани върху творчеството на холандския художник. Активното участие на млади таланти на изкуството също промотира интереса към изкуството и съхраняване на традициите, историята и културата на града.